



## Hormoontherapie bij prostaatkanker

U heeft een onderzoek gehad naar de prostaat waaruit naar voren is gekomen dat u prostaat kanker heeft. De behandeling van prostaatkanker kan onder andere door hormonale therapie. Deze folder geeft uitleg over de hormonale therapie.

Anti-hormonale therapie remt de groei van de kankercellen. De prostaat en de prostaatkankercellen groeien door het hormoon testosteron. Anti-hormonale therapie gaat de werking van testosteron op de kankercellen tegen.

De meeste mannen met prostaatkanker krijgen anti-hormonale therapie als de kanker is uitgezaaid. De anti-hormonale therapie is erop gericht om de ziekte te remmen en klachten te verminderen.

Anti-hormonale therapie is soms ook een aanvulling op de behandeling met uitwendige bestraling. Het doel van deze combinatie is om de kans op genezing groter te maken.

### Hoe werkt anti-hormonale therapie?

Anti-hormonale therapie is een behandeling tegen de hormonen in uw lichaam. U krijgt medicijnen die de aanmaak van hormonen beperken, of die hun invloed verminderen. De behandeling heeft alleen effect bij hormoongevoelige tumoren. Deze groeien onder invloed van hormonen.

De medicijnen verspreiden zich via het bloed door uw lichaam. Ze kunnen op bijna alle plaatsen kankercellen bereiken.

Na de diagnose uitgezaaide prostaatkanker kan gestart worden met anti-hormonale therapie. Maar dat is niet direct bij iedereen nodig.

Als het PSA laag is en er geen klachten zijn, kunt u eerst een tijd kijken hoe het gaat. Dan komt u iedere drie tot zes maanden op controle.

Meestal start u pas met anti-hormonale therapie als het PSA snel stijgt of als u klachten krijgt. Het voordeel hiervan is dat u dan nog geen last krijgt van de bijwerkingen van anti-hormonale therapie. Afwachten of direct beginnen met anti-hormonale therapie heeft geen invloed op de overleving.

Vaak kunt u in overleg met de arts kiezen uit meerdere soorten anti-hormonale therapie. Bespreek de voordelen en nadelen van de verschillende behandelingen goed met de arts.

### **Anti-hormonale therapie in combinatie met chemotherapie**

In sommige gevallen kan de arts voorstellen de anti-hormonale therapie te combineren met chemotherapie. Soms is een combinatie met nieuwe anti-hormonale medicijnen mogelijk.

De anti-hormonale therapie bij uitgezaaide prostaatkanker begint vaak met injecties. Deze injecties zorgen ervoor dat de zaadballen minder testosteron maken. De injecties krijgt u iedere maand, of iedere drie tot zes maanden.

### **Bijwerkingen van anti-hormonale therapie bij prostaatkanker**

Anti-hormonale therapie kan bijwerkingen geven. Bespreek de bijwerkingen van anti-hormonale therapie altijd met de arts. Zij kunnen u leefstijladviezen of medicatie geven die de bijwerkingen verminderen.

### **Veranderingen in uiterlijk**

Veel mannen merken veranderingen in hun uiterlijk, zoals minder spieren en toename van het gewicht. Ook kan de lichaamsbehaarung minder worden.

### **Seksuele problemen**

Klachten op seksueel gebied komen ook voor. Vaak is de zin in seks minder en kan het lastig zijn om een erectie te krijgen. Bespreek deze klachten met uw arts.

### **Onvruchtbaar**

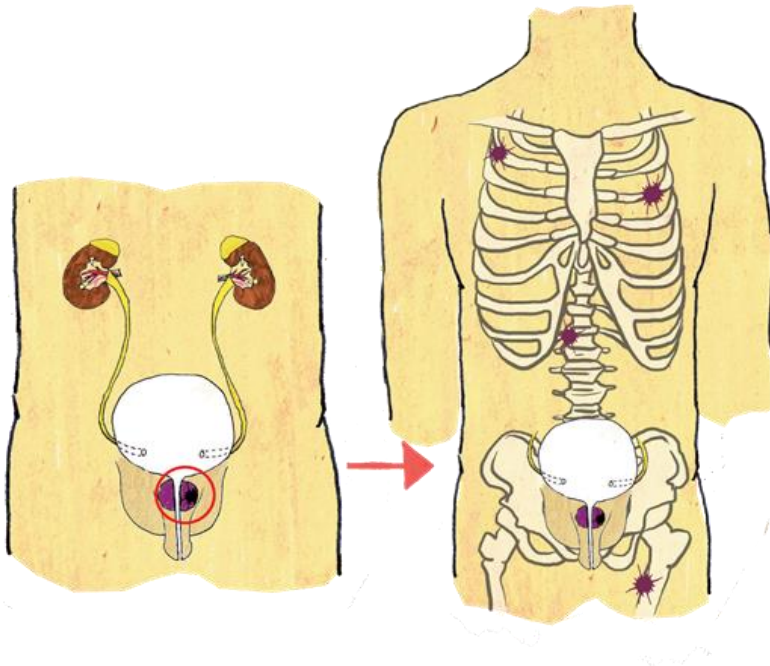
Bij anti-hormonale therapie is de kans groot dat u onvruchtbaar wordt. Hoe groot die kans is, hangt van een aantal dingen af. Zoals de soort anti-hormonale therapie, uw leeftijd en eerdere behandelingen.

Heeft u een kinderwens, bespreek dit dan met de arts voordat u start met de anti-hormonale therapie.

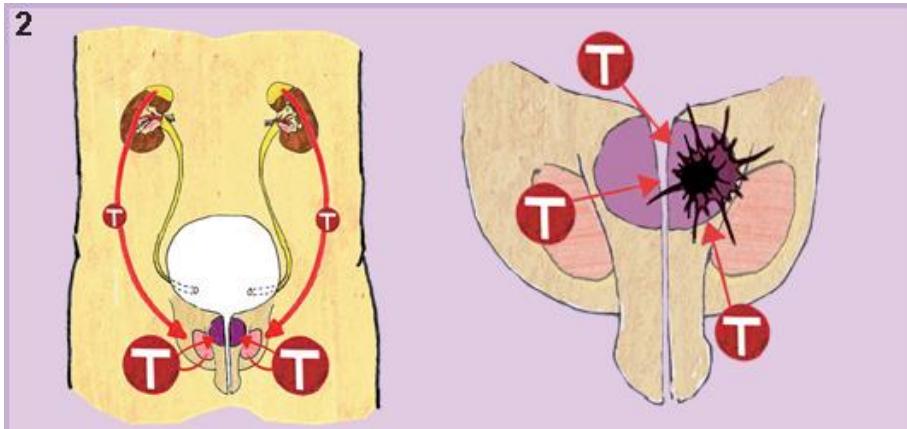
### **Klachten**

Daarnaast zijn er bijwerkingen van anti-hormonale therapie die ook voorkomen bij vrouwen in de overgang, zoals:

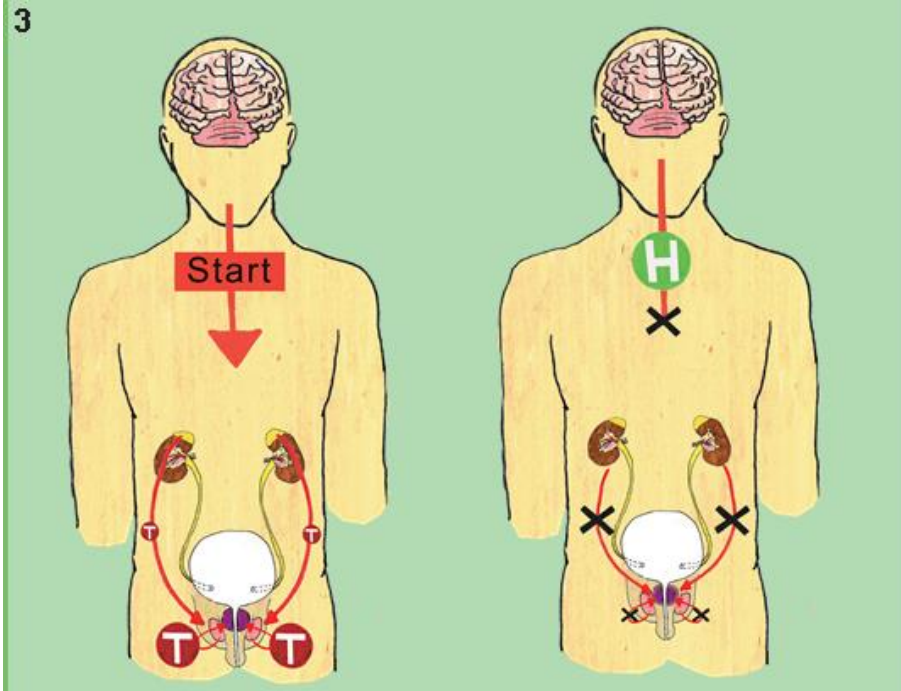
- Opvliegers
- Pijnlijke zwelling van het borstweefsel
- Een neerslachtig gevoel en een wisselend humeur
- Botontkalking (osteoporose)
- Pijn aan de gewrichten
- Hoofdpijn
- Vermoeidheid



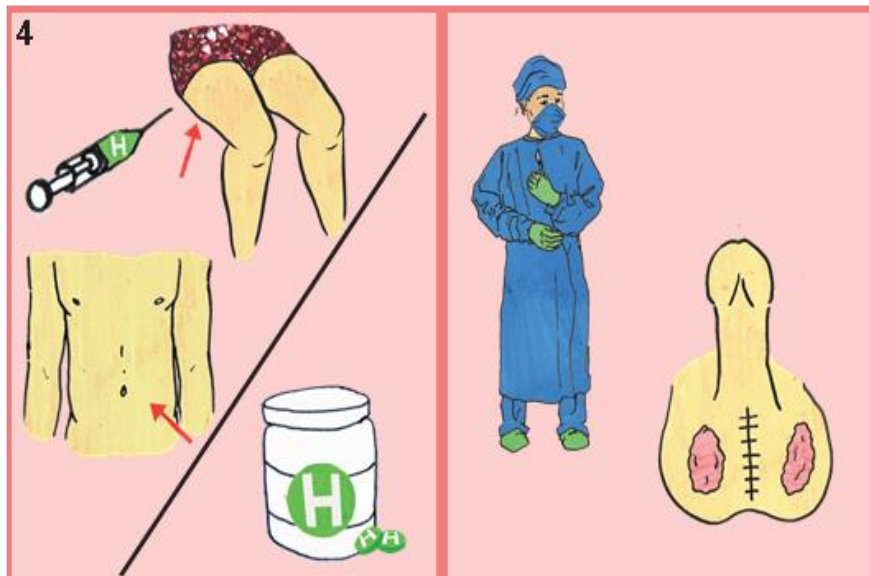
De uroloog heeft uw prostaat onderzocht. U heeft prostaat­kanker. De kanker is uitgezaaid.



Testosteron is een mannelijk hormoon. Dit hormoon wordt in de bij­nieren en ballen gemaakt. Testosteron ( T ) laat de tumor groeien.



Uit de hersenen komen seintjes om testosteron (T) te maken. U krijgt van ons andere hormonen (H) als medicijn. Deze hormonen (H) stoppen de seintjes vanuit de hersenen. Er wordt dan geen testosteron meer gemaakt en de tumor groeit niet verder.



Er zijn 3 manieren om testosteron te blokkeren: 1) een prik (in buik of been), 2) pillen of 3) een operatie. Bij de operatie haalt de uroloog de binnenkant van de ballen weg. Hierdoor worden de ballen iets kleiner en slapper.

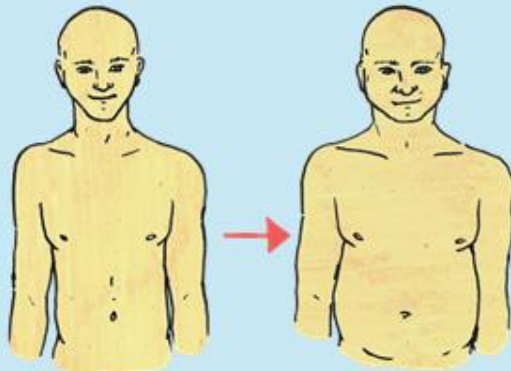
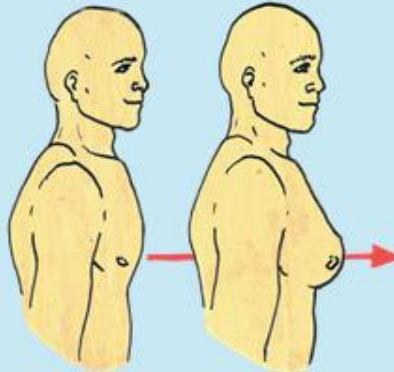


5



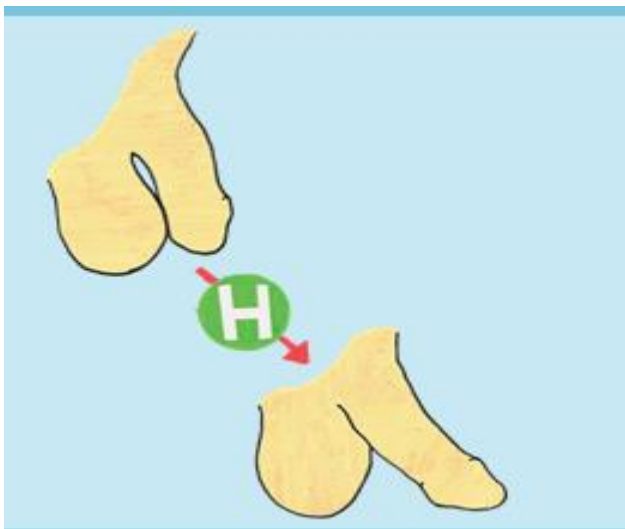
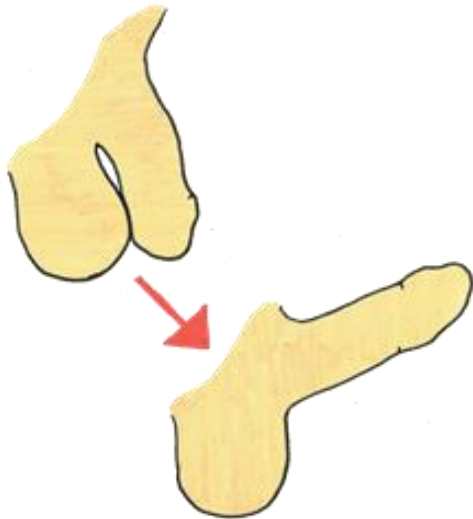
Minder testosteron ? U kunt daardoor deze klachten krijgen:  
U kunt last hebben van opvliegers. Dat zijn aanvallen van warmte en zweten.  
En soms voelt u zich wat moe en minder sterk.

5



Uw borsten kunnen wat gevoeliger worden door de behandeling. Soms groeien de borsten. Ook kunt u wat zwaarder worden.

5



Het kan moeilijker zijn een stijve penis te krijgen of te houden. Dat komt ook door het medicijn (H).